

Проект Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» зареєстрований Департаментом праці та зайнятості ще у травні 2023 року [3]. Однак, був неодноразово підданий критиці, у тому числі і під час Форуму «Безпека та охорона праці в енергетиці 2023», організатором якого виступив Energy Club [4]. Серед пропозицій вказана необхідність суттєвих змін для відповідності нормам європейського та українського законодавства. Законопроект досі не прийнятий.

Варто відмітити як позитив, що певна частина об'єктів генерації та дистрибуції електроенергії сертифіковані на відповідність вимогам міжнародного стандарту ISO 45001:2018 [5]. Ці підприємства, завдяки впровадженню стандартів, системи менеджменту охорони праці максимально відповідають вимогам вказаних міжнародних стандартів.

Можна зробити висновок, що найскоріше прийняття та впровадження законопроектів, які відповідають сучасним вимогам галузі енергетики на рівні міжнародного законодавства стануть з одного боку попередженням виникнення надзвичайних ситуацій виробничого характеру, з іншого – запорукою розвитку культури безпеки праці персоналу.

Список використаних джерел

1. Конституція України: офіц. текст Київ : КМ, 2020, 96 с. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 06.03.2024).

2. Про затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів: наказ від 13.01.2023 № 81. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0184-23> (дата звернення: 06.03.2024).

3. Сергій Чигир. Енергетики розкритикували законопроект щодо охорони праці Kosatka.Media : веб-сайт URL : <http://surl.li/sofbh> опубліковано 08.12.2023 (дата звернення: 06.03.2024).

4. Про безпеку та здоров'я працівників на роботі: проект закону, веб-сайт. URL : <http://surl.li/sofda> (дата звернення: 06.03.2024).

5. ДСТУ ISO 45001. Система менеджменту охорони праці: веб-сайт. URL : <http://surl.li/sofet> (дата звернення: 06.03.2024).

СЕРТИФІКАТНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА «ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ»

*Близнюк М. М., доктор педагогічних наук, професор,
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка,
м. Полтава*

Сертифікатна програма – спеціалізований навчальний курс встановленої тривалості, що передбачає цільову підготовку групи слухачів відповідно до договору про сертифікатну програму навчання [1]. На відміну від бакалаврської або магістерської освіти, сертифікатна програма переважно вужче спрямована.

Вона дозволяє набути практичних професійних навичок за спеціальністю або освоїти нову спеціальність.

Метою підготовки, організації та проведення сертифікатних програм є здобуття слухачами актуальних практичних та теоретичних знань, навичок, оволодіння сучасними методами вирішення професійних завдань, підвищення рівня професійної компетентності чи освоєння нової спеціальності.

Основними завданнями підготовки, організації та проведення сертифікатних програм є:

- отримання, оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетенцій та компетентностей у певної галузі знань;
- засвоєння інноваційних технологій, форм, методів роботи в сучасних умовах;
- набуття досвіду виконання посадових обов'язків, практичної роботи та професійної діяльності на основі отриманих знань з урахуванням інтересів та потреб виробників, споживачів та окремих осіб;
- вивчення передового досвіду роботи підприємств, організацій, бізнес-структур, особливостей сучасного виробництва, методів управління, ознайомлення з новітніми здобутками науки, техніки та перспектив їх розвитку;
- розробка конкретних пропозицій щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організаційної та методичної роботи, впровадження у практику навчання кращих досягнень науки та техніки.

Сертифікатні програми мають такі напрямки:

- *професійний* – щодо актуальних проблем розвитку науки, техніки та технологій відповідної галузі або останніх наукових досягнень у відповідній галузі знань;
- *нормативно-правовий* – з питань нормативно-правової бази певного професійного спрямування;
- *психолого-педагогічний* – за основами педагогіки та психології, оволодіння сучасними формами, методами, засобами та технологіями застосування елементів педагогіки та психології у професійній діяльності.

Сертифікатні програми орієнтовані на постійне підвищення слухачами професійного рівня, наукової кваліфікації, впровадження результатів у професійній та науковій діяльності, а також залучення всіх зацікавлених сторін до співпраці з вузом та профільними кафедрами.

Є короткострокові (обсягом 30...60 академічних годин) і довгострокові (обсягом 60...300 академічних годин) сертифікатні програми.

Навчання за *короткостроковими* програмами може проводитись у формах лекцій, семінарів, тренінгів, вебінарів, круглих столів передбачає комплексне вивчення сучасних та актуальних проблем обраної галузі, нових актів законодавства, кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду, підвищення рівня професійної культури тощо.

Навчання за *довгостроковими* програмами прямує на оволодіння, оновлення та поглиблення суб'єктами навчання спеціальних професійних, науково-методичних, педагогічних, соціально-гуманітарних, психологічних,

правових, економічних, управлінських та інших компетенцій та компетентностей, у тому числі й вивчення кращого вітчизняного та зарубіжного досвіду, сприяє якісному виконанню ними своїх безпосередніх обов'язків, розширенню зони їхньої компетенції тощо.

Сертифіковану освітню програму «**Інноваційні аспекти діджиталізації у професійній освіті**» розроблено на кафедрі професійної освіти, дизайну та безпеки життєдіяльності Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка для першого бакалаврського рівня вищої освіти [2].

Мета: розвиток творчих здібностей студентів і формування відповідного рівня інформаційно-комунікаційної компетентності та науково-технологічного світогляду, усвідомлений підхід докорінного перетворення будь-яких процесів на основі використання цифрових технологій, вироблення навиків ефективного використання сучасних комп'ютерів, мережевого і телекомунікаційного обладнання для розв'язання задач професійної діяльності.

Програмні компетентності:

1. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використання інформаційних і комунікаційних технологій.

4. Здатність до графічного і вербального описів проєкту, застосовування знань сучасної техніки та технології, графічної грамотності, практичних умінь і навичок оформлення проєктно-конструкторської документації під час розроблення та виготовлення виробів.

5. Здатність до швидкого опанування нових видів техніки, інноваційних технологій та передових методів організації творчої діяльності, знання загальних (методологічних, історичних, природничо-математичних, ергономічних, екологічних тощо) питань техніки та виробництва, будови й принципів дії технічних систем.

Програмні результати навчання:

1. Організувати освітній процес із використанням інформаційних і комунікаційних технологій там дистанційного навчання, розвивати у здобувачів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

2. Розвивати у здобувачів ключові та предметні компетентності з предметної спеціальності, формувати готовність до їх практичного застосування.

3. Застосовувати знання фундаментальних основ наук, які забезпечують реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти, пояснювати, узагальнювати, співставляти інформацію із різних наук.

4. Використовувати систематизовані теоретичні загальні знання (методологічних, історичних, природничо-математичних, ергономічних, екологічних) з питань техніки та виробництва.

5. Знати та розуміти загальні питання технологій виробництва, будови і принципів дії технічних систем.

6. Знати та розуміти теоретичні основи графічної підготовки, загальні правила оформлення креслень, проектно-конструкторської документації, конструювання і моделювання.

Загальний обсяг сертифікатної освітньої програми – 60 кредитів європейської кредитно-трансферної системи (1800 год.)

До сертифікатної освітньої програми увійшли наступні дисципліни:

- Візуальні комунікації.
- Інноваційна культура у професійній діяльності.
- Основи композиції та проектної графіки.
- Технології комп'ютерного проектування.
- Дизайн-проекування на персональному комп'ютері.
- Основи систем автоматизованого проектування.
- Технології ергодизайну.
- Інформаційна і кібербезпека в сучасних умовах.
- Ігровікація у сучасному дизайні.
- Інформаційний дизайн у професійній діяльності.
- Основи веб-дизайну.
- Ергономіка інформаційно-комунікаційних технологій.
- Елементи штучного інтелекту в професійній освіті.
- Технології віртуальної та доповненої реальності.
- 3D моделювання та візуалізація в дизайні інтер'єрів.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Візуальні комунікації»*: формування знань, умінь і навичок доцільного й ефективного системного оволодіння студентами теоретичними та практичними основами візуальних комунікацій; навчити студентів графічно інтерпретувати інформацію, оформлювати презентації і текст, а також презентувати результати своєї професійної діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Інноваційна культура у професійній діяльності»* : розвиток інноваційної культури студентів, ознайомлення з основами інноватики, формування навичок аналізу інновацій в сфері професійної діяльності та інноваційного досвіду, генерування власних інноваційних ідей та створення на їх основі новацій у сфері професійної діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Основи композиції та проектної графіки»* : сформувати у студентів теоретичну базу знань з основ композиції; виробити практичні навички з графічного розроблення ідей для проектних об'єктів предметно-просторового середовища; розвинути художньо-естетичну культуру сприйняття предметів; художньо-просторове мислення, почуття

кольору, творчу ініціативу, здібності до моделювання та конструювання, почуття гармонії, пропорції, емоції.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Технології комп'ютерного проектування»* : формування знань, умінь і навичок доцільного й ефективного системного оволодіння студентами теоретичними та практичними основами технології комп'ютерного проектування; навчити студентів графічно інтерпретувати інформацію; вивчення графічних систем двох- і трьохмірного проектування, які використовуються в різних предметних галузях діяльності; формування компетентнісного застосування редакторів; набуття практичного досвіду створення графічних зображень, а також презентації результатів своєї професійної діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Дизайн-проектування на персональному комп'ютері»* : пізнання теоретичних та методичних основ створення дизайн-проектів; дати студентам комплексне уявлення про специфіку розробки дизайн-проектів з використанням відповідного програмного забезпечення, роботу з апаратурою для 3d друку; курс спрямований на формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок у сфері створення дизайн-проектів у програмному середовищі та їх практичній реалізації через 3d принтинг.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Основи систем автоматизованого проектування»* : ознайомлення студентів із системами автоматизованого проектування (САПР), призначеними для автоматизації інженерно-графічних робіт, розвиток просторового мислення, аналіз і синтез просторових форм і співвідношень на основі графічних моделей.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Технології ергодизайну»* : ознайомлення студентів із принципами проектування об'єктів дизайну з урахуванням ергономічних вимог та створення виробів, що мають не лише високі естетичні властивості, але є зручними і доступними в користуванні.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Інформаційна і кібербезпека в сучасних умовах»* : формування здатності застосовувати систематизовані знання про сутність, структуру, види інформаційної безпеки; знань та практичних умінь використання методів та методик безпеки інформаційних технологій; здатності до гнучкого мислення, мобільності щодо застосування професійних знань у широкому діапазоні можливих інституцій, де працює фахівець; здатності організовувати взаємодію між учасниками організації інформаційної безпеки; організовувати власну діяльність і поведінку під час безпосередньої взаємодії суб'єктів організації інформаційної безпеки.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Ігрові технології у сучасному дизайні»* : формування цифрових та пізнавальних компетенцій майбутнього вчителя, навиків критичного мислення, логічного та креативного мислення для впровадження технології гейміфікації; опанування студентами дизайн-підходу й методів створення та практичного використання ігрових технологій у навчальному процесі загальноосвітньої школи.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Інформаційний дизайн у професійній діяльності»* : формування в студентів знань та умінь, необхідних для ефективного обробки інформації, поданої в графічній формі; концепцій роботи, основних засобів та методів введення, обробки, конвертації і виведення графічної інформації за допомогою засобів графічного дизайну головних критеріїв подання інформації глядачеві на основі функціонального та естетичного принципів, а також для використання комп'ютерних зображень у навчальній і професійній діяльності.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Основи веб-дизайну»* : набуття здобувачами знань про загальні відомості щодо вивчення веб-технологій, принципів створення, функціонування та просування веб-сайтів засобами базових та сучасних веб-додатків, а також основних вимог до оформлення та валідації веб-сторінок, розширити знання та вміння студентів користуватися комплексом засобів, пов'язаних з професійною діяльністю.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Ергономіка інформаційно-комунікаційних технологій»*: ознайомлення студентів із принципами проектування педагогічної діяльності викладача в контексті ергономіко-дизайнерського підходу з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Елементи штучного інтелекту в професійній освіті»* : надання студентам знань, умінь і навичок з використання штучного інтелекту в освітньому процесі, а також формуванню компетентностей, необхідних для впровадження AI-технологій в професійну освіту.

Мета вивчення навчальної дисципліни *«Технології віртуальної та доповненої реальності»*: забезпечення студентів глибокими теоретичними знаннями та практичними навичками у сфері використання віртуальної (VR) та доповненої реальності (AR).

Мета вивчення навчальної дисципліни *«3D моделювання та візуалізація в дизайні інтер'єрів»*: надання студентам знань та практичних навичок у створенні тривимірних моделей та візуалізацій інтер'єрів, розвиток здатності аналізувати просторові композиції та ефективно використовувати сучасне програмне забезпечення для реалізації дизайнерських проєктів.

Навчання з сертифікованої програми завершується складанням іспиту (тестів) з виявлення слухачами навчання рівня засвоєння навчальної сертифікованої програми. До викладання дисциплін залучаються не лише ведучі викладачі вишу, а й відомі практики у відповідних сферах як з України, так і з зарубіжжя. Усі програми мають попит не лише в межах вишу, а й серед осіб, які навчаються в інших навчальних закладах. Після завершення навчання за обраною програмою видається відповідний сертифікат, який може стати вирішальним у майбутньому працевлаштуванні.

Список використаних джерел

1. Положення про підготовку, організацію і проведення сертифікатних освітніх програм в Полтавському національному педагогічному університеті

імені В. Г. Короленка. Полтава. 2019. URL : http://pnpu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/01/polozhennya_sertifikat_program.pdf (дата звернення : 25.03.2024р.).

2. Сертифікована освітня програма «Інноваційні аспекти діджиталізації у професійній освіті». Факультет технологій та дизайну ПНПУ імені В. Г. Короленка. Полтава. 2024. 65 с.

ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ – ОСНОВА РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

*Гаген О. С., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Дрожжана О. У., старший викладач кафедри механічної та
електричної інженерії,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава*

Безпечна громада становить значну частину відповідальності органу місцевого самоврядування. Саме міські, селищні, сільські ради в Україні мають бути зацікавлені у безпечності своїх територій, адже це підвищує рівень інвестиційної та туристичної привабливості, зменшує внутрішню міграцію, сприяє розвитку бізнесу, якості культурного та соціального життя мешканців територіальної громади.

Найважливішими повноваженнями органів місцевого самоврядування в Україні у сфері безпеки територіальної громади є благоустрій, лікування безпритульних тварин прийняття рішень щодо встановлення дорожніх знаків, пішохідних переходів, розміщення «лежачих поліцейських», упорядкованість зеленого господарства, надання дозволу на розміщення об'єктів сфери послуг та затвердження режиму їх роботи, діяльність муніципальної поліції (особливо дружин охоронців), діяльність у сфері цивільного захисту, організація системи відеоспостереження [1].

Стратегія розвитку безпечної громади може бути частиною загальної стратегії розвитку територіальної громади або окремим документом, який визначає пріоритетні напрями, цілі та завдання сталого розвитку громади в мінливому середовищі з урахуванням ризиків та можливостей. Одним із її компонентів є програми безпеки чи дотичні програми. Стратегія розвитку безпечної громади може включати кілька типів локальних програм. Крім комплексної програми «безпечна громада» в місті чи селищі це можуть бути програми з благоустрою та розвитку інфраструктури, поводження з безпритульними тваринами, попередження правопорушень та забезпечення громадської безпеки і порядку, з протидії і зменшення шкоди від наркоманії, правової освіти населення.

Проблеми безпеки, пов'язані з громадою, вирішуються різними інституціями. Є питання, які належать до виключної компетенції органу місцевого самоврядування, інші можна вирішити силами поліції, багато питань потребують комплексної роботи різних органів. Важливим напрямом участі органів місцевого самоврядування у забезпеченні безпеки територіальних